Št. 51. V Trstu, v sredo 22. decembra 1880. Tečaj V.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

«V edinosti je moč.»

„EDINOST“ izhaja vsako sredo; cena za vse leto je 4 gld. 40 kr., za polu leta 2 gld 30 kr., za četrt leta 1 gld. 20 kr. — Za oznanila, kakor tudi za poslanice se plačuje za navadno četiristopno vrsto: 12 kr. če se tiska 1 krat, 10, če se tiska 2 krat, 8 če se tiska 3 krat. Za večje črke po prostoru Pri večkratem tiskanji je cena v primeri manjša.

Naročnina in vse drugo naj se pošilja upravništvu *(Via delle poste, Casa Hierschel, N. 10 A. I. piano)* — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Posamezne številke se dobivajo po 10 kr. v raznih trafikah po mestu

NAZNANILO IN VABILO.

„**Edinost**“ kakor *tednik*, prebila je srečno *prvo* leto svojega obstanka. Začetek je bil težák, a počasi se je ojačila ter je okrepela, da stoji sedaj trdno in varno.

Po *novem* letu bo izhajal ta list po sklepu slav. odbora našega politič. društva *v isti obliki in po isti ceni*, kakor dozdaj. Prizadevali si bomo, po notranjem obsegu ga čedalje bolj spopolniti, ter z jedrovitim in *raznovrstnim* blagom oskrbeti tako, da bo ustrezal kmetu, trgovcu, obrtniku in vsem drugim stanovom našega naroda.

Z mirno in dostojno besedo se bodo v njem razpravljale domače in državne zadeve, ter naglašale narodne in državne koristi.

Jadransko morje s Trstom je Slovencem posebe, pa tudi *vsemu* Slovanstvu neizmerno važno; nad njim visita našega zároda sreča in gorjé. Vsi svoji domovini verni sinovi ga morajo tedaj skrbno čuvati in krepko braniti. Večja, od kdaj poprej, preti nam tukaj dandanes nevarnost. Vsako slovansko srce ob Adriji mora postati *trdnjava*, braneča se ptujemu uplivu, ki se siloma zaganja na našo zemljo, ter hoče poplaviti naših očetov čestite grobe, in potopiti naše potomce. „Živenje ali smrt“ to je naša osoda, — izvolje nosimo na lastnej dlani!

Trst z svojo svetovno *trgovino* pa je tudi podoben zlatemu *rudniku*; dozdaj so kopali in zaklade v njem vzdigali po večjem Lahi, Nemci, Židovi in Grki, — mi Slovani pa smo jim bili dninarji in hlapci! —

Tudi mi hočemo stopiti v vrsto med nje, in z njimi tekmovati. Po našej pridnosti, omiki, poštenosti in složnosti moramo postati *gospodarji* v domačej hiši — in na domačej zemlji!

V ta dvojin namen — to čuti in umeje vsak — nam je neobhodno potrebno *slovenskega glasila* na morskih bregovih, kakor zagovornika in brambovca naših duševnih in gmotnih interesov.

Oziroma na te razmere in resnice se obračamo do Vas, rojaki ob *Adriji* — a tudi do Vas, bratje ob Soči, Savi in Dravi, ter prosimo obilne *podpore*. Rodoljubi, *priporočajte in širite* „Edinost“ mej ljudstvom, s tem zlajšate tudi nam trudapolno delo, katerega smo se lotili zgoli iz ljubezni do milega našega naroda — da bi mu po časi prisijala zarija lepše prihodnosti. — Če tudi je naše delo le *kaplja*, pomislimo, da več kapelj goni mlinski kamen!

Prosimo, naj se nam *obilni dopisovatelji* oglasé. Naznanilo vsakega znamenitega prigodka, bodisi vesel ali žalosten, nam bo drago. Gospodom, ki bodo večkrat dopisovali, pošiljali bomo list brez plačila, ako se zanj *oglasé!* Slavne c. k. gosposke, županstva, okrajni in krajni šolski sveti, pa tudi zasebniki naj nam blagovolé posiljati razna naznanila za *inserate*. Razveseljevali nas bodo mični *„podlistki“* — poučljivi in zabavni. Nekoliko časa še se bodo nadaljevale *„Popotne črtice“*, živo slikaje živenje, kreposti in slabosti slovenskega i hrvatskega ljudstva, tudi v — novej Avstriji, v Bosni!

Neke pomote, ki so letos nastale v *upravništvu*, poravnane so — in v prihodnje bo vse v redu. Le na to opozarjamo naše č. g. naročnike, da se mora v novem letu naročnina, kakor pri vseh časnikih, vsaj *četrt leta naprej plačevati*. Kdor pa ne bi imel v hipu denarja, mora se po pismu ali listnici *zavezati*, da časnik v teku leta plati. Iztirjavali ne bomo več naročnine. Č. g. naročniki naj svoja in krajna imena razločno in natančno zapisujejo, tudi zadnjo *pošto* pristavljajo. **„Edinost“** stoji za 1 četrt leta 1 gl. 20 kr.; za polovico 2 gl. 30 kr.; in za vse leto 4 gl. 40 kr.

Opomba. Dopisi *uredništvu* naj se posiljajo: „Via delle poste 10, I. piano.“ Naročnina, reklamacije in inserati gredo *upravništvu*, — do novega leta tja, kamor sedaj, potem pa v **„Via Zonta 5, I. piano.**

Uredništvo in upravništvo.

Trst i državni njegovi poslanci.

Trst pošilja v državni zbor 4 poslance, a razen enega delajo vsi drugi Trstu le škodo ter se ne ujemajo z političnim mišljenjem večine tržaškega prebivalstva.

Da tudi mnogo iz druzih avstrijskih dežel v državni zbor izvoljenih poslancev ne zastopa večine ljudstva, to je res, a tu so vzroki drugi, namreč nepravični volilni red i strahovanje volilcev pri volitvah po c. kr. gosposkah; v Trstu pa temu ni tako, da to dokažemo, treba nam nekoliko dalje seči i razmere pojasniti.

V Trstu se vrše volitve v državni zbor na podlogi tistega imenika, po katerem se voli mestni zastop i deželni zbor. Vsi volilci v mestni zastop i deželni zbor v mestu so razdeljeni v 4 razrede, katerih vsak voli 12 poslancev, okolica pa ima 6 razredov, katerih vsak voli enega poslanca, tako da ima mestni zastop 54 poslancev, ki so — čudna prikazen — tudi deželni poslanci.

Prvi mestni razred voli enega državnega poslanca. Ta skupina ima okoli 220 volilcev in uvrščeni so vanjo taki meščani, ki plačujejo 300 gld. in več neposrednjega davka, tedaj denarna aristokracija. Kakor povsod, tako i še bolj je tudi v Trstu denarna aristokracija konservativna in vladi privržena, ker to zahtevajo nje interesi i hrepenenje po časti in odlikovanji. V tej skupini je največ velikih trgovcev, katerim je najbolj na tem ležeče, da se obrani vse staro, kar je trgovini koristno i da se po mirnem potu zboljšujejo sredstva, ki lajšajo občila in odpirajo trgovini nova pota, ker vse to jim premoženje množí; v tej skupini tedaj ni irredentovcev in ona tudi ne more biti privržena liberalcem, uže zarad tega ne, ker obče znano slabo državno i narodno gospodarstvo liberalne stranke trgovini veliko škodo dela.

In vendar v tem razredu izvoljeni državni poslanec, g. dr. Wittman glasuje z levičarji; on tedaj ne dela v prid svojih volilcev i se tedaj ne more ujemati s političnimi načeli tistih, ki so ga poslali v državni zbor. —

Drugi in tretji mestni razred volita enega državnega poslanca. Prvo omenjeni razred ima okoli 330 volilcev in uvrščeni so vanj oni, ki plačujejo od 100 do 300 gld. neposrednjega davka; v tretji razred pa spada blizu 2000 volilcev in vpisani so vanj oni, ki plačujejo 25 do 100 gld. neposrednjega davka, potem tako imenovana inteligenca: uradniki, duhovniki, profesorji itd. V teh dveh razredih, ki volita, kakor je bilo uže zgoraj rečeno, enega državnega poslanca, razmere so uže dosti drugačne i zelo različne. Nahajamo v tej skupini 100—200 irredentovcev, ki pri volitvah v državni zbor oddajajo bele listke, kar bi pričalo, da ne pripoznavajo avstrijske vlade v Trstu, i da bi rajši volili v Rim. —

Tako imenovana inteligenca je različnega mišljenja i prepričanja; mej uradniki je bilo pri zadnjej volitvi še okoli dve tretjini liberalnei stranki udanih, a zdaj liberalci vedno bolj kopné, če tudi so jim razmere še zelo ugodne; duhovščina je do malega privržena federalističnim načelom in enako tudi drugi volilci. Da pri volitvi ni zmagal kandidat federalistične stranke, dr. Milanič, ampak s prav malo glasovi najtrdovratniši centralist, dr. Rabl, to so zakrivili — z nevoljo moramo to poudariti — slovenski naši narodnjaki! Nečemo o tem dalje govoriti, ker vemo, da izbrišejo pri prihodnjih volitvah to temno pego i smo tudi prepričani, da dr. Rabl v tej skupini nikoli več ne bo izvoljen v državni zbor. Dr. Rabl sam, ki je zadnjič v budgetnej debati glasoval zoper vlado, dobro to čuti, in ve tudi, da dela zoper interese tržaškega prebivalstva, i to celo v dobi, v katerej se bavi na Dunaji in v Peštu tržaška deputacija: Bazzoni, Dimmer, Reinelt in Teuschl, da sprosi od vlade in cesarja, naj se Trstu ohranijo stare pravice! Dr. Rabl ni hotel finančnemu ministru privoliti, da bi smel pobirati davke v prvih treh mesecih leta 1881, on je se svojim glasovanjem državi odpovedal obstanek iz mrzenja do vlade, pa hoče, da bi vlada i cesar ohranila Trstu stare privilegije! Tako dejanje pač samo sebe sodi; Tržačani tacemu poslancu, ki njihove koristi z nogami teptá, ne bodo hvaležni. Kako dobro mu je to znano, vidi se iz njegovega, 13. t. m. v „Triester Zeitung“ priobčenega zanimivega dopisa, ki se tako le glasi:

„Govorimo o ozbiljnih stvareh! Stanje tržaških poslancev je danas zares zelo težavno. Jaz ne govorim o Nabrgoju, kateremu je pod varnimi peruti grofa Hohenwarta dobro, kakor ribi v vodi — ampak o druzih treh, katerim prepričanje, katerim minolost ne dopušča prestopa v federalistični tabor. V *naravnem* razvijanji krize pa se ustavoverna stranka vedno bolj oddaljuje od *državne stranke* ter se spremenja v *nemško-avstrijsko* (boljše prusko. Ured) *stranko*, v katerej se *tržaški* poslanec, *kakor tak*, nikakor ne čuti doma. (To je prav resnično. Ured.)

K vsemu temu pa prihaja še to, da ima Trst danes zahtevanja, od katerih izpolnitve sta odvisna blagost i gorjé tega mesta, zelo nujna zahtevanja na vlado i državni zastop.

Ako bi se tedaj ustavoverskej stranki vzvidelo, oklenoti se osodopolnega sredstva, odreči dávke in vojake (kar se ve da — ker je v manjšini — bila bi nevspešna demonstracija!) ali morejo in smejo ustavoverski tržaški poslanci ž njo hoditi v trenotji, v katerem se obrača tržaška deputacija na cesarja, na vlado, na parlament za varstvo in pomoč v pretečej pogubi?

Če je bil kedaj svojemu prepričanju verni tržaški poslanec v osodopolnem boju z dolžnosti, tedaj se zapleta zdaj v tak boj!“

Tako g. dr. Rabl. Če se pa po njegovih besedah v *naravnem* razvijanji krize ustavoverna stranka vedno bolj oddaljuje od *državne stranke*, kako je potem to, da on i njegova tovariša še vedno

Podlistek.

Narodne šege in navade.

(Spisuje And. Vertovec učitelj.)

(Dalje.)

Solnce zahaja in žareče nebo oznanja lep dan. Tiha noč nastopi, a vendar ne miruje še vse. Fant je šel vasovat in vabit ljubico na ples. Splazi se tihoma skoz vrt k hiši. Pristavi lestvico ob zid in izvabi deklico k okencu. Kolikokrat se uže ni močil, mraza trepetal, kolikokrat ne čez zid — stopnice z lestvicami vred prevrgel! In ona? — Ali ni tudi iz gorke posteljice vstajaje mraza in drugih neprijetnosti čutila? Gotovo! A v sladkih pogovorih vsega pozabita, srečna sta. — Pozno v noč se poslovi od nje, pritrdi mu priti ter poda mu

....Pušele rudeč;

v vračilo dobi

....Poljubek goreč,

in otide.

Sredi vasi je družba pastirjev, ki uže nevoljno čaka polunoči, katera začenja prav za prav njih veseli čas. — Kladivo udari in uže se sliši strelanje in vriskanje, da je kaj. Zdaj pa le se živino na pašnike! Tu je še — le njih pravo zabavljišče. Edni kurijo velik, kresu podoben ogenj, drugi nabijajo možnarje, tretji jih nastavljajo, četrti prižigajo, peti zopet prepevajo, skakaje rajajo — vse je židane volje.

Dva poredneža se še celo spravita na sosedovo sadje, grozdje klasje itd. Prineseta bogatega plena — kje? v nedriji tudi svojim sodrugom. Saj so tudi zaslužili — na straži so bili. Ko v božjem strahu polunočnico pospravijo, nadaljujejo v strelanji, petji itd.

Hrenov Matiče gre in ustreli pod oknom sosedove sitne babure, katera ga večkrat krega, da je na ogradi otavo popasel. Ako so ženico zdramili in prav dobro vjezili, še se jej celo posmehujejo. Prčetov Drejče, najbolj navihani, napravi iz buče mrtvaško glavo, v katero vtakne konec voščene sveče, ki jo je materi izmaknol in postavi tako zgotovljeno strašilo na lipo sredi vasi.

Sosedov hlapec Luka, ki odhaja okolo 11. od županove dekle Marijane, zagleda strašno pošast na lipi in joj! — Lasje se mu ježijo, sapa mu zaostaja — mrtvaški pot ga obliva. Bolj mrtev nego živ pride v svojo spalnico — v seno. Leže tik svojega sodruga, potegne čez glavo odejo, da bi se tako saj nekoliko obvaroval strašne prikazni. Spati ne more — domišljija mu je vroča — razburjen je. Ugiblje pod odejo, kedo bi mogel biti oni mrlič in česa išče na tem revnem svetu. Kako, da se je mogel tako prestrašiti, saj je bil vedno korajžen. A slednjič se domisli nesrečnega človeka, kateri je tudi Marijano ljubil, pa si po nesreči nogo zlomil ter umrl. — Gotovo se hodi z onega sveta maščevat nad mano, ker sem mu ljubico prevzel. In pri tej veri ostane naš Luka vse svoje žive dni. Večkrat pripoveduje o strašnej prikazni ter vselej pristavi: „Pa naj mi še kedo reče, da se ne vračajo mrtvi na ta svet!“

Vaški paglavci se mu pa režijo, da so ga tako v kozji rog ugnali.

Na vshodu se žari — zora poka, — lep, krasen dan je. Na vse zgodaj zadoni v zvoniku veličastno tolklanje in pokanje možnarjev oznanuje sv. jutro in opominja ljudstvo, naj vstane in moli. Uže se oglašajo tudi pastirji na mnogih holmcih, ki odgovarjajo tolklanju in pokanju, da ni konca ni kraja.

Ko se zdani, poiščejo živino. Čas je domu iti. Mej potjo se pogovarjajo o srenjskem čuvaju, kako bi jih bil namreč k malu zasačil, a vendar so se mu zmuzneli. Ugibajo in se slednjič dogovore, kaj vsega napravijo v vas prišedši. V sredo vasi postavijo svoje topove in jih spuste. Mirno in ponosno otide vsak na svoj dom, misleč, kedo smo mi! —

Lepi, jasni dan je našel uže vse na nogah. Dim na ostrešji naznanja, da uže kuha naše rudečelično dekle zajuterk — kavo. Kako ji pristaja ognjišče! Danes dobi vsak, še celo zadnji v družini — pastir, tako priljubljene pijače.

Gospodinja se bo danes z belim predpasnikom okoli lonc in kozic sukala Ona gre h prvej maši, da ima potem več časa za kuhanje. Zvon izvabi njo in staro sosedinjo v božjo hišo, kjer z veliko pobožnostjo in gorečnostjo velik roženkranec prebira. Mej molitvijo spomni se svoje hčerke in koj zmoli par očenašev, da bi jo Bog obvaroval pred skušnjavo — plesom. Nek strah jo preleti, ko pomisli, da je zadnjo nedeljo gospod fajmošter kot pameten, da, najpametniši mož v srenji, na prižnici pridigoval, da na plesišču sam peklenšek raja in skače. Gotovo mora biti res, saj taki ljudje vse vedo, še celo točo ustavijo.

(Dalje prih.)

ž njo hodijo i glasujejo zoper predloge, na katerih je oprt *državni obstoj*? Če se g. dr. Rabl v parlamentu ne čuti več domá, če je v boju z dolžnosti, lahka je pomoč, stori naj, kar v tacem položji stori vsak poštenjak, odloži naj poslansko breme.

Tretjega državnozborskega poslanca voli trgovinska in obrtniška zbornica. O volilcih te zbornice velja to, kar smo omenili pri onih v prvem mestnem razredu. Ta zbornica ima v prvem trgovskem mestu avstrijske države gotovo veliko nalogo i mora, ako hoče v resnici trgovino pospeševati, z vlado biti v prijateljskej zvezi. A vendar je nje poslanec vladi nasproten, tudi on je glasoval zoper pobiranje davkov, on, g. Teuschl, ki je celo od zgoraj omenjene deputacije! Kako se more tak mož s prošnjami do vlade i celo do cesarja obračati! Ali to ni ironija, prodrznost, nesramnost? Ali se to ne upira vsacemu zdravemu razumu? Kedor zahteva pomoči od kogar, ne bije ga v lice, ampak ponižno se mu uklanja. Gospod Teuschl neče privoliti državi, kar je državi za obstanek potrebno, a vendar išče pomoči od nje! Naj to postopanje umeje, kedor more, nam je nerazumljivo.

Četrtega državnega poslanca voli četrti mestni razred, ki ima okoli 1300, in 6 okoličnih razredov, ki imajo skupaj 2250 volilcev. Mej mestnimi volilci je nekoliko podkupljenih irredentovcev, večidel pa so dobri avstrijski državljani, ki imajo pa premalo politične zrelosti i samostojnosti, da bi se mogli vspešno braniti skušnjavam irredente, ki nikdar ne miruje ter z obečanjem i pretnjami ljudstvo loví i zapeljuje. Pri volitvah v mestni in deželni zbor v četrtem razredu, ker je sam, zmagujejo sicer eksaltirani Lahoni zarad velicega pritiska i neumornega dela; drugače pa je to pri volitvi v državni zbor; pri tej je dobil uže v drugo — trikrat i petkrat več glasov g. Nabrgoj, edini tržaški poslanec, kateremu je blagost Trsta v resnici na srcu, nego njegov bogati nasprotnik, g. Morpurgo, ker vsa tržaška okolica do male izjeme voli narodno skoraj soglasno.

Iz tega, na dejanske razmere i na lastno dvaindvajsetno opazovanje oprtega poročila lahko vsak sodi, da Trst ni tako črn, kakor ga navadno malajo, irredentovcev utegne biti v njem kakih 5 odstotkov, največ mej judi, renegati i nekaterimi slaboumnimimi i razuzdani pobalini, pravih Lahov je malo v tem gnjezdu; enoliko število prisojamo centralistom, katere nahajamo mej uradniki i nekaterimi privandranimi Nemci. Onim kumuje „L' Indipendente", tem pa „Triester Zeitung". Vse drugo prebivalstvo ima strogo federalistične nazore, kar se razodeva v vseh drugih časnikih in celo v mestnem zastopu.

Očividno je tedaj, da državni poslanci Wittmann, Rabl in Teuschl niso glas tržaškega prebivalstva, i ker se upirajo sedanjej vladi, katerej noben pošteni človek ne more odrekati dobre volje v ta namen, da se red napravi v državnem gospodarstvu, kmetijstvu, obrtstvu in trgovini pomore, zato Trstu zelo škodujejo. Pomislijo naj, da je Trst navezan na državo, kakor otrok na mater, saj to sami iz zgodovine dobro vedó, da ni bil nič, dokler se ni zvezal z Avstrijo, i dokazov ni treba, da bode zopet nič, ako ne bode hodil ž njo. Tržaški poslanci dobro vedó, da se nekoliko let sem v Trstu kažejo pege, ki niso dika „najzvestejšemu mestu"; njih dolžnost je, da se prizadevajo te oprati, javno menjenje v Trstu zahteva, naj dadó slovo centralistom, ker tržaško prebivalstvo nema centralističnih nazorov i ker centralisti Trstu niso nikoli nič dobrega storili, ampak vsekali so mu najhujše rane, katere bodo še dolgo krvavele; če pa bodo naši poslanci strup vanje vlivali, kakor delajo zdaj, potem — z Bogom, nadeja na boljšo bodočnost!

F. C.

Judovska nesramnost, dunajskih očetov prodrznost.

„Nič pod solncem ni tako nesramno, kar bi jud za denar ne storil". Te besede nam je na jezik dala neka nezašlišana dogodba na Dunaji, ob katerej se spotika vse ljudstvo, ki dobro misli i pošteno dela.

Judovski časniki na Dunaju so namreč zagnali krič, da je nas carjevič, prestolni nastopnik, véliki knez Rudolf, naročil svoje pohišje v Parizu ter poudarjali, da zarad tega trpí naša obrt. — To pa je bila laž, kakor se pozneje dokaže i le hudobna spletka judovskim in liberalskim namenom. Mimogredé naj bode omenjeno, da je jud Rothschild, ki je iz krvavih žuljev avstrijskega ljudstva mnogo milijonov nabral, še le nedavno vse svoje pohišje iz Pariza si naročil, i da mu tega noben judovsk časnik ni očital. Prašamo, ali to ni velika hudobija? In kaj je bil namen te hudobne laži? Namen je bil dvojin, prvi: vero, zaupanje i ljubezen temniti do cesarske hiše, ki ni le zarad visokosti po rodu, temveč še bolj zarad velikih dobrot najplemetejša v državi. Kder koli je treba pomoči, tam je naš cesar z svojo rodovino povsod prvi: ubogi, poškodovani po uimah, oltarji, zvonovi, cerkve oznanujejo vsak dan dobra njegova dela. Drugi namen je bil: vreči svado mej ljudstvo, njegove stranke, mej vlado in samega vladarja, ker v motnem je najbolji lov.

In za resnico, judovski časniki so dobili veliko ribo, ki se je na vrženi trnek ujela, sebi čelusti raztrgala, lovcem pa tudi v veliko njihovo žalost trnek odnesla.

Ta velika riba je bila — sam dunajski župan se svojim mestnim zastopom! Pameten človek bi tega ne mogel verovati, ako ne bi prepričan bil o resnici. Kako se more dunajski župan tako ponižati i tako prevzeti, to je res prečudno! Poslušajmo dalje; stvar je zanimiva: Na krič judovskih časnikov skliče župan mestni zbor, izvoli se posebna komisija, na čelu, to se ve da, župan sam, ta komisija se napoti k višjemu cesarjevemu hišniku knezu Hohenlohe, zahteva, naj se jej pové, kde se je naročilo pohišje za prestolnega nastopnika ter se huduje, ako se niso vse naročbe Dunajčanom dale. Če tudi je knez Hohenlohe odločno povedal, da je cesarski dvor kakor vselej, tako tudi zdaj skoraj zgoli dunajskim obrtnikom naročila dal, vendar se s tem občinska komisija ni zadovolila, ampak zahtevala je, naj ministerstvo zunajih zadev to stvar v Parizu preišče. Ker je pa ministerstvo to nesramno zahtevanje odbilo, zato se je župan sam telegrafično v Pariz obrnel in dobil je — dolg nos, ker se mu je dokazalo, da je sumničenje prazno.

Pri vsem tem pa je sklenola komisija, katerej je bila dana naloga, naj skrbi za slovesnosti na prestolnega nastopnika poroke dan, da se imajo vse priprave ustaviti, dokler ne dobi v roke dotičnih dokazov, da bo iz njih mogla preudariti, ali in kake javne slovesnosti se imajo obhajati! Da taka prodrznost, tak napuh ni mogel i ni smel ostati nekaznovan, to je jasno. Ko se je komisiji javno dokazalo, da dunajska obrt nobene škode ni trpela, začele so se zopet delati priprave za slovesnost.

A zdaj je kakor strela z jasnega udarila kazen na glave mestnih očetov, ki so obstrneli, kakor bi bili okamneli. Najsijajniša slovesnost je imel bili bal v opernem gledišču, ali cesar je grofu Taaffeju v lastnoročnem pismu naznanil, da se on s prestolnim nastopnikom vred balu odpoveduje vsled dogodeb v mestnem zastopu, i naj bi se za to slovesnost namenjeni novci podarili ubogim Dunajčanom. V prospeh tega namena darujeta cesar in cesarica 20.000 gld. in prestolni nastopnik tudi 20.000 gld. — Lepšega i plemenitejšega dejanja cesarska rodbina ni mogla storiti; kolikor lepše pa je to dejanje, toliko hujša je kazen, toliko večja sramota dunajskim mestnim očetom. Dunajski mestni svèt je visoko letal, zato je tudi nizko sedel. Naj bi ta dogodba bila v svarilo njemu in onej državnozborskej stranki, ki v svojem napuhu nad ozračje, čez meje hrepeni! Naj pristavimo še, kako so dunajski mestni očetje cesarjevo odpoved sprejeli.

Mej občinsko sejo pristopi občinski sluga in izroči županu zapečateno pismo. Poročevalec, vladni svetovalec dr. Weiser, imel je govoriti o šolskih zadevah. Župan vstane in mu pretrga besedo, rekoč: „Prejel sem neko pismo." — V občnem nemiru nobeden ne posluša; živa govorica nastane, nekoliko svetovalcev se napoti v pristransko sobo. Zdaj župan glasno zakliče: „Prejel sem pismo od njegove prevzvišenosti, gospoda ministerskega načelnika. To je pomoglo; v dvorani kar naglo nastane smrtna tišina; vsi svetovalci vstanejo ter hité v županovo bližino. Z galerije se čujejo glasovi: „Sedite!" Vse je tako napeto, da mine nekoliko minut, predno začne župan brati. Zaprto sapo poslušajo občinski svetovalci. Pismo se glasí:

Visokorodni vitez!

Razprave in pozvedbe v dunajskem občinskem zastopu, glede namenjenega slavnostnega plesa v opernem gledišču, dali so Njeg. veličanstvu, cesarju povod, odpovedati se temu plesu v lastnem imenu, kakor tudi v imenu Njeg. cesarske visokosti, prejasnega prestolnega nastopnika, gospoda velikega vojvode Rudolfa, — ki želita, naj bi se za to slavnost namenjeni novci poklonili ubogim Dunajčem. V prospeh tega namena darujeti Nj. veličanstvi cesar in cesarica najmilostljivše 20.000 gld. in Nj. cesarska visokost, prejasni prestolni nastopnik, gosped veliki vojvoda Rudolf tudi 20.000 gld. Vsled najvišjega ukaza si čestitam Vašemu visokorodji to objaviti, da storite daljše korake. Sprejmite itd.

Na Dunaji, dne 14. decembra 1880.

Taaffe s. r.

To pismo je provzročilo v dvorani dolgo trajajoče gibanje. Končni stavki, ki govore o darovih ubogim, živo se odobravajo. Svetovalci pa so tako razvneti, da se na daljše zborovanje ne more misliti. Občinski svetovalec, dr. Weiser, hoče govor nadaljevati, ali nobeden ga ne posluša, i naj bi on govoril o najvažnišej mestnej zadevi, nobeden ne bi se za njegove besede brigal. Občinski zbor se konča in vse se pogovarja o prebranem pismu. V kopah stojé svetovalci ter ugibljejo, kaj je početi. Župan naznani, da je seja končana. Večina svetovalcev, vsa potrta, zapusti dvorano ter ide v pristransko sobo.

Dopisi.

Z Ljubljanskega močvirja, dne 16. dec.

Dopis v štv. 49 Edinosti je prinesel zanimivo poročilo s tukajšnjega močvirja, letošnje mokre jeseni, velike povodnji i. t. d. Če tudi je dopis povsem resničen, zdi se mi vendar preveč površen, zato dovolite, da na drobneje poročam, ker upam, da ne bom dolgočasil č. g. bralcev.

Da se je res mnogo pisalo uže o ljubljanskem močvirju, to je istina, da celò knjigo imamo uže o tem od g. Potočnika. Rad priznavam, ako bi ta knjiga bila slovenska, bilo bi to krasno delo! A nemčina ne ustreza slovenskemu močvircu zato, ker je ne umeje. Le obžalovati je, da g. P. sedaj nekako odjenjuje od tega, kar je pisal v svojej knjigi glede napravljenega jezu pod Ljubljano. Da pa ta jez v resnici škoduje, to hočem pozneje dokazati. V zadnjem dopisu je bilo rečeno, da se je za odstranjenje prejšnjega jezu odškodovalo 35.000 gl. — kar je gotovo lepa svota.!

A dovolite vsej resnici na dan! En sam jez je bil za 35.000 gl. odškodovan, imenuje se Gadnerjev jez (malin) pod Ljubljano, in to s kakošno svečanostjo! Posluh, pazi g. bralec! Ta dan, ko se je to vršilo, bila je vsa Ljubljana praznično oblečena, vsa šolska mladina je bila na dotično mesto k Ljubljanici postavljena s spremstvom g. učiteljev, katerim je bila dana naloga, naj otrokom dopovedó, zakaj se je jez odstranil, i da so zato sem pripeljani, da bodo vedeli v starih dneh svetu naznanjati to res pravo blagodušno delo!

Iz tega se vidi, da so v Ljubljani nekdaj vse bolj skrbeli za blagostanje močvirca in njega boljšo bodočnost, nego se je to poznaje godilo.

Pa ne le ta, temuč bili so še drugi jezovi odkupljeni, in sicer: V. Hrušici, polu ure pod Ljubljano, za 14.000 gl. in Škofov malin za 20.000 gl. tedaj vsi skup za 70.000 gl. Ali ni to lepa svota? In to uže pred 60 leti in še več!

O tem času, ko je bilo po močvirju še malo naseljencev, skrbeli so uže blagi možje za zboljšanje močvirja. Ali to še nij vse, prekopali so pod Ljubljano po ovinkih tekočo Ljubljanico v ravno črto, napravili prekop, po katerem voda jako hitro odteka, za ktero delo so gotovo nad 100.000 gl. porabili! Tudi so uže pred 100 leti prekopali grič z imenom „Golovec" ter napravili lepo strugo (graben), ki še danes nosi ime začetnika tega dela — namreč „Gruberjev" graben! Bil je potem še nekaj reguliran ter je ustrezal zahtevam. A pred nalo leti so postavili čez tega zidane mostove ter s temi precej zabranili odtok vodi, cesar bi se bili lahko z malo troški ognili. —

Rekel sem, da so uže pred toliko leti blagi možje se žrtovali in skrbeli za izboljšanje močvirja, za odstranjenje raznih zaprek i. t. d.

A pred malo leti, sedaj pri tako obljudenem močvirju so možje strokovnjaki, inženirji, močvirski komisarji, okrajni glavarji, župani in Bog si ga vedi, kedo še vse — bili tako modri, da so na novo dovolili napraviti jez čez Ljubljanico — le kakih 111 m. nižje od onega, ki je bil za 35.000 gld. odškodovan — !! Ali je tako delo res modro, strokovnaško? i ne tako, da ne bi zaslužilo ostre obsodbe? — Utegnoli bi se ti, ki so to dovolili, sklicavati na pogoje, pod katerimi so dovolili, ali ta izgovor je prazen. Kdo čuva nad podvzetnikom, da se ta pogojev drži?

Na žalost moram pripoznati, da nobeden, videl sem danes na svoje oči, da je bil jez zaprt, in sicer ne le ena, temveč 3 zapore so bile zaprte, ki so vodo za 3' vzdignole, ter s tem vodi odtok zavirale! Da je vse to res bilo, imam, ako treba, dobri dve priči. Podvzetnik tega jeza ima zapisano v pogojih: kadar stopi voda na vodomernem kolu 36 stopinj nad ničlo — mora on jez odpreti! a ta je danes imel zaprto pri 95 stopinjah!

Iz tega se vidi, po čim so pogoji!

Kde je udmadsko županstvo, da ne izpolnuje svoje dolžnosti, da ne zastopa le interesov županstva, temuč tudi močvirskega odbora? Čul sem, da se je pri postavljanju tega jezu po tamošnjej okolici mnogo sukna raztreslo.

V očiten dokaz, koliko ta jez škoduje, naj služi to le: Voda ima padca po dalečini Gruberjevega grabna — iz Ljubljanice in zopet vanjo, 13' 7"; ako ne bi bilo imenovanega jezu, voda bi povsod enakomerno padala, to je v Ljubljanici in v Gruberjevem grabnu, kar se pa zdaj ne godi. Tega sem se prepričal na svoje oko — (in komer je tega kaj mari, prepriča se tudi lahko), pri vodomernem kolu pri sv. Jahoba mostu bila je voda na istej stopinji, kakor pri mesarskem mostu in to dva dni zaporedoma. Temu nasproti je pa na vodomernem kolu pri izlivu Gruberjevega grabna iz Ljubljanice v istih dveh dneh upadla za 18 stopinj! Razvidno je tedaj, koliko škoduje ta jez, in če ne, kde je uzrok, da voda ne upada povsod enakomerno?

Ne morem si kaj, da ne bi se čudil nekaterim gospodom v močvirskem odboru, posebno z dežele takim, — katerim je stvar znana, da so glasovali za odlašanje odstranjenja tega jezu! Ako so mestni gospodje za to, temu se ne čudim, kajti dobro vem, da je „interes„ mesta ves drug — nego močvirja. Tudi z dežele (močvirja) ne bi se čudil nekterin, posebno takim ne, od katerih se je koj po volitvi reklo in pisalo, da je za Vrhniko „škandal", in sami priznavajo, da če se govori slovenski, ne ume — in če se govori nemški, ne zastope! —

Toda vsak izmej g. bralcev dobro ve, da je pri glasovanju dostikrat en sam glas odločilen, pa naj pride ta iz ust učenega, za obečno blagostanje unetega, ali iz ust nevednega in lahkomišljenega človeka, i vrhi vsega tega še poslednjega najraje zapelje slepa strast — ker nema nobenega prepričanja — da rajše z gospodi, nego s kmeti, če tudi je sam — glasuje.

Takim bi jaz le to svetoval, naj svoj mandat odlože in tako važno mesto kakor je v močv. odboru, spretnejšej moči prepuste! Prepričan sem, da teh ne manjka!

Konečno moram še opozoriti — ker sem prepričan, da se „Edinost" v ljubljanskej okolici bere — vse g. odbornike, naj se o imenovanem jezu natanko prepričajo do prihodnje seje, ker ta bo k malu — in videli bodo, da je treba ta jez nemudoma odstraniti, in ne gledati na število delalcev v tovarni, ki je majhno, ampak na prebivalce in davkoplačevalce po močvirju, od katerih ste v to ime tudi voljeni, da skrbite za boljšo bodočnost teh, ki so vam v to pomogli!

V Rojanu, dne 12. decembra 1880.

(O enakopravnosti slovenskega jezika v Trstu.) — Okoličani in vsi Slovenci, ki imate v Trstu sodništvom opraviti, sami odločno zahtevajte pri vsaki priliki, da se vam uraduje v materinem jeziku. Ne verujte sleparjem, ki vam pravijo, da v slovenščini se ne da pisati. Sam sem imel priliko slišati od okoličana — da tako mu je rekel neki doktor „juris", kojega ime se prav po laški končuje na —č!?

Okoličani, slovenski jezik je postavni deželni jezik!

Od uradnikov in posebno od sodnikov in tudi od takih, ki se jim pravi: Dii „majorum gentium", imate sveto pravico zahtevati, da vam v slovenskem jeziku poslujejo.

Uže od leta 1781., uže skoro sto let, velja postava zastran rabe deželnih jezikov tudi pri vas, ker se člen 13. občnega sodnjega postopnika glasi: „Obe stranki, kakor tudi nje pravni zastopniki — naj se v svojih pravnih zadevah poslužujejo jezika v deželi navadnega.

Krivo je, ako kdo misli, da slovenski jezik ne velja v javnem živenju v pisarnicah, v uradnijah in drugod. Uže za blage cesarice Marije Terezije se je rabil naš jezik v pisarnah.

Najnovejša postava daje slov. jeziku isto veljavo, kakor jezikom drugih narodov.

Člen 19. osnovnih postav od 21. decembra 1867 l. štev. 142 državnega zakonika se glasi: „Vsi narodi države so ravnopravni, vsak narod ima neovržljivo pravico do varovanja svoje narodnosti in do svojega jezika."

Tržaska okolica je „čisto" slovenska — nje jezik slovenski, tedaj deželni jezik se z neovržljivo pravico. Spodaj navedeni dogodjaj me je izpodbudil, da sem zabilježil te vrstice. Zdaj, „ad rem!"

Dné 9. decembra 1880 se je pri tem c. k. Tribunalu vršila obravnava, koje strauki ste bili skoraj popolnem nevešči v laščini. Povod k tej obravnavi je bil majhen prestopek radi namenjenega telesnega poškodovanja. Dogodek se je prigodil v Rojanu dné 29. novembra 1880.

Namesti da bi bil poškodovani tožil nasprotnika in ga pozval po sodnji poti, da se zločina opravíči — završilo se je „narobe svet".

Nasprotnik ne bodi len — ali pa naslanjajoč se na pregovor, ki pravi: „kdor prej pride, prej melje" — požuri se in zatoži prvega. Stvar pride pred c. k. Tribunal in prič je bilo mnogo — ali vse skoro popolnem v laščini nevešče.

One, ki so umele kaj laščine blebetati, bile so na strani zločinca, ki je tudi laščino silno lomil in vil.

Po pravici — in po členu 19. osn. post. morala bi se bila obravnava vršiti v jeziku obeh strank. Ali ne! Slovenščina gospodom pod dvoglavnim orlom in v templju Temide ne disi okusno po pariški kulturi; tako rekoč: pri njih „cette langue n' est pas encore à la mode".

Gospodje nečejo ničesa slišati v Trstu o drugem deželnem jeziku in kosmato uhljasti „Cittadino" vedno trobi: „la lingua del nostro foro fù ed è l' italiana".

Sodnik slov. prič ni hotel zaslišati — le one, ki so vlaško lomile, našle so pri gospodu milost. Prve so molčale i druge klepetale in to c. k. gosp. se je zdelo prav dobro — in po njih želji je sodbo sklenol.

Temis slovenske „krpe" na svojej vlaški obleki neče trpeti!?

Tako se godi v slov. Trstu in pod vlado, ki namerjava ravnopravnost jezikov izvesti.

Slovenija, dvigni se in otmi nas pogube!

Skrajni čas je, da pričnemo delati za združenje vseh Slovencev v eno kronovino, ki bo stvarjala dragocen biser v kroni Habsburžanov. Nada! ne dozvoli molohu, da bi nas pogoltnol in nas za večnost uničil,

Pomni, da smo sinovi matere „Slavije", koji polu sveta pripada; — da smo vrednega duha, lepega staza in da imamo jake — jeklene mišice, to pričajo neme gomile naših za Avstrijo na bojiščih padlih sinov. Popotnik, povej Špartancem, da tu ležimo! Tak narod ne more umreti!

—à—

V Premu, dne 13. decembra.

O svojem času sem ti poročal, draga „Edinost", kako je tržaška civilna bolnišnica našo občino za povrnitev ali vplačanje nekih neopravičenih troškov pritiskala. — Hvala Bogu, rešena je naša občina tega neopravičeno terjanega povračila, kajti vis. c. kr. deželno načelništvo v Ljubljani je ono terjatev odbilo, ter h krati slavni deželni odbor kranjski (nemčurski) poučilo, da administrativne in politične oblasti po postavnih predpisih nijso opravičene od deželnih občin z eksekutivo takovih zneskov izterjevati. — In kaj nas to uči? — Kar je bilo uže sto in stokrat povdarjano, da nemškutarjem in enakej sodrgi nij za postavo, ampak zato, kako bi se ubogo slovensko ljudstvo bolj trlo — vzlasti se

vidi to pri postopanji napram občinam. — In zakaj to? — Zato ker so občine slovenske, in to je Kaltenegerju uže dovolj — (mej tem smo po časopisih zvedeli, da gre s Kranjske na Dunaj, torej srečno pot!) haló po ubogej občini, plača naj, če tudi jo postava ne veže! —

Ako pa kde kako občino kak podoben kriviční pritisk tare, obrne naj se s polnim zaupanjem na visoko c. kr. deželno načelništvo, na katerega čelu stoji mož, ki mu je postava in blagost občin nad vse, za kar mu slava in čast!

Iz Jelšan na Primorskem, dne 12. decembra.

Dobili smo tù v Jelšanah prekrasne orgle, katere so nam častiti gospod Ognjeslav Zupan in sinovi po najnovejšej sistemi, Kegellanden-Sistem, sestavili. Vsa mehanika je tako sestavljena, da ne more niti prahú i ne smeti notri. To prvo delo po tej najnovejšej, pri nas še čisto neznanej sistemi, posrečilo se je gospodu mojstru tako, da se zelo lahko more na manualu, tako tudi na pedalih igrati. Kdor ne vidi tega izvrstnega dela, temu se ne more zadosti dopovedati in tudi na tanko popisovati. Svetujem toraj vsakemu, kdor bi si novih orgel želel, naj pride to mojstersko delo sam gledat, da se prepriča lepega dela in milin prijetnih glasov, ter naj se obrne do č. g. Ognjeslava Zupan-a v Kropi na Gorenjskem.

To mojstersko delo je bil prišel poskušat sloveči in častiti g. Ant. Foerster iz Ljubljane ter izrekel g. Zupan-u in sinovom javno pohvalo.

Iz državnega zbora.

100. seja dne 14. decembra je bila zelo živa. Sešli so se skoraj vsi poslanci, tudi galerije so bile natlačene. Nemir je bil velik in se je polegel še le, ko je začel grof Taaffe odgovarjati ne nekatera prašanja, ki pa za nas nemajo nobene važnosti. Za Taaffejem je odgovarjal pravosodnji minister na Meislerjevo interpelacijo glede zaplenjevanja nemških liberalnih časnikov ter se številkami dokazal, da se jih letos ni zaplenilo več, nego druga leta, če tudi vladi strastno nasprotujejo.

Zbornica preide potem na dnevni red in sprejme skoraj soglasno prve tri postavne načrte, glede nabiranja novincev za léto 1881, o kovanju zlatega denarja in pomnoženji bakrenega drobiža.

Potem se začne splošni razgovor gledé pobiranja davkov v prvih treh mesecih leta 1881 in izdanju za 14,500000 gl. novih obligacij papirne rente. Poročevalec je bil grof Clam Martinic. Zoper to postavo zelo strastno govoré levičarji Scharschmid, Plener in Menger. Prvemu se toži po Strehmayru ter očita vladi, da ga je izrinola iz ministerstva, tudi za Chertekom toči solze in napada finančnega ministra, ker je g. Kaltenggerja Ljubljani vzel.

Plener udriha po vladi, ker druzega ta rojeni minister ne zna, in pravi, da se bo vladi pri vseh delih upiral. Levica tej modrosti pritrjuje.

Finančni minister Plenerja v daljšem govoru izvrstno pobija in pravi, da se vlada opira na pravico vseh narodov; on se čudi, kako more Plener vladni program obsojevati, ker mu še znan ni

Tudi dr. Menger mlati navadne fraze i kaže na bolno borso, kakor bi te bolezni bil kriv finančni minister, a ne Mengerjeva stranka.

Poročevalec grof Henrik Clam Martinic zagovarja vladni predlog ter pristavi, da podira državo, kdor jej davkov ne dovoljuje in sklene z besedami: desnica si sicer pridržuje popolnoma samostojno sklepanje, ali ona hoče dajati državi, kar državi treba. Po sklepu, naj se preide v specijalno debato, sklene se seja.

16. t. m. je bilo nadaljevanje, centralisti so zopet hudo renčali, a finančni minister jih je krepko zavrnol. Vladni predlog se je sprejel z 183 proti 146 glasov.

Sklenejo se potem še nekatere promembe pridobninske in dohodninske postave glede posojilnic in kreditnih društev, kakor tudi postavni načrt, da se imajo taka društva osvoboditi kolečnin in pristojbin in seja se sklene.

18. t. m. je bila zadnja seja pred božičnimi prazniki, ne ena, bile ste dve dolgi, rekli bi srditi seji. Prva je trajala od 10. ure zjutraj do 5. ure popoludne, druga se je začela uže ob 7. uri ter je se je končala še le zjutraj o polu štirih. Kar je Avstrija ustavna država, ni še bilo take seje. Ta seja je bila slavna seja, v čast Avstriji! Prihodnjič več o njej.

Dnevni red prve seje vladne predloge o novem obrtniškem redu se izroči obrtniškemu odseku. O tej predlogi bomo prihodnjič več govorili.

Postavni načrt glede doklad za pokritje potrebščine za kranjski zemljiško-odvezni zalog se sprejme.

Potem pride na vrsto postavni načrt o zidanji bosniške železnice od Zenice do Serajeva in vname se dolga debata.

Ponočna seja. Postava o zidanji bosniške železnice se sprejme po tretjem branju po odsekovej predlogi.

Volitve nekterih novo izvoljenih poslancev se brez ugovora potrdé.

Zdaj pride na vrsto poročilo povarniškega odseka glede volitve treh poslancev gornje-avstrijskega vélikega posestva. Poročevalec Lienbacher nasvetuje, naj se potrdé, levičarji pa se temu na vso moč upirajo in uname se hud jezični boj, ki se konča s zmago desnice, s potrditvijo volitev. —

KRITIČNI POLITIČNI PREGLED.

Političnо naše stanje se počasi na boljše obrača; v gosposkej zbornici postajajo naši lordi vladi prijazniši: mnogo njih, ki so jej bili v zadnjem zasedanji še odločni protivniki, združilo se je v neko srednjo stranko, ki vladi ne bo več mnogih ovir delala. Veliki gospodje v gosposkej zbornici so se začeli sramovati one stranke poslanske zbornice, katerej so se dokazala jako umazana dela i dvomljivo avstrijsko rodoljubje. Bogati, čislani, za državo zaslužni grofi i knezi se ne morejo bratiti s tacimi ljudmi!

Tudi v poslanskej zbornici se godi enako, desnica je ukrepela, v zadnjem zasedanji je imela še pičlo večino, zmagovala je poprek z 10—12 glasov; zdaj zmaguje uže s 30—40 glasov i še v tem zasedanji se jej pridruži več levičarjev iz dvojnega vzroka; tisti poslanci, ki so še vedno verovali, da pride na krmilo zopet levica i so se najbolj zarad tega nje držali, izgubili so to vero i zato se polagoma pridružijo desnici, kder jim bo — varniše zavetje; druge zopet silijo deželne koristi k prestopu, n. pr. tri tržaške poslance, kakor to kaže dr. Rabljevo poročilo v sabotnej „Triester Zeitung."

Tudi je levičarje, kakor potres mesto Zagreb, protresla dogodba o cesarjevičevem pohiśji, o katerej poročamo danes posebe, ker so v to dogodbo zapleteni. — Polom mej centralisti je tedaj velik i zato toliko vspešniše napredovanje avtonomistov.

Grof Taaffe je tedaj primoran vedno bolj se naslanjati na naše poslance ter streči njih željam. — Počasi i težavno se obrača naša reč na bolje, ali obrača se, to naj nas tolaži.

Mej desnico državnega zbora in ministerstvom se je zveza zopet nategnola. Čuje se, da se imajo v zadnjem zasedanji sklenene resolucije izvršiti i da se je naučni minister, baron Conrad, udal terjatvam državnozborske desnice.

Na Srbskem so se 12. t. m. vršile volitve v narodno skupščino. Novo srksko ministerstvo, če tudi ni vplivalo na volitve, imelo je najsijajniši uspeh, Rističeva stranka je popolnoma propala. Srbi si od novega ministerstva i skupščine mnogo obečajo.

Črnagora zahteva od Turčije še vas Koliman i dve bližnji naselišči, ker ti kraji spadajo pod ulčinjski okraj.

V Gruž je prišla turška vojna ladija, ki ukrca tisto turško vojno blago, katero je avstrijska vojska mej zasedanjem Bosne i Hercegovine zaplenola.

Papež je imenoval armensko-katoliškega patrijarha Hasuna za kardinala in izrekel, da bo imenoval še tri druge.

V Moskvi so se študentje na medecinskem učilišči sprli s profesorji in poslali po rektorja, da se prepir razsodi. Ta pa ni hotel priti, ampak naznanil je to gevernerju, ki je poslal na mesto policijskega vodjo; in ko je ta zahteval, naj se razido, niso hoteli slušati, ampak začel se je hud prepir, ki se je s tem končal, da so vojaki in žandermerija vse študente v zapor gnali.

Angleška vlada obeča grškej, da jej pomore do pridobitve onega ozemlja, katero se jej je priznalo v Berolinskej pogodbi, vendar pa jej svetuje, naj potrpí do spomladi; ako bi potem Turčija še odlašala izpolniti svojo dolžnost, zastavi angleška vlada vse moči, da se Turčija udá.

Na Irskem raste krvava rabuka; vlada vojaketja pošilja.

DOMAČE STVARI.

Božičnica v Sežani. Iz Sežane se nam piše: 19. t. m. je napravil naš krajni šolski svèt božičnico ubogim šolskim otrokom, ki so bili bogato obdarovani s zimsko obleko in obutvijo. Sežanske gospé so podarile toliko sladšič za božično drevo, da so se morale tudi na mize nakopičiti: Šolska mladina se je tudi letos odlikovala z deklamacijami in petjem. Slavnost se je končala s zahvalnim govorom in narodno himno. V imenu srečnih hvaležnih otrok izrekuje se najtoplejša zahvala vsem darovateljem, posebno velikodušnemu gospodu vitezu Scaramanga-Altomonte, gospej Ani Reinelt, gospodom Iv. Krs. Valentinčiču, Hell in Fenderl.

Potres na Hrvaškem je bil 16. t. m. zopet precej hud. Poročila iz raznih krajev dežele trdé, da je bil za prvim potresom najhujši.

Za Zagrebčane nabral je tržaški odbor po mestu uže okoli *3500 gld.* Izmed Slovanov so darovali: K. P. A. Andrianich gld. 5, Miha Truden gld. 20, Milešich & Dolenc gld. 20, Velim. Lombardić gld. 25, K. & M. gld. 5, Frane Vlahović gld. 5 — Upravništvu tega lista so poslali gosp. Nabergoj 5 gl., g. St—e 2 gl., g. Andrejka 2 gl., g. Gorjup v Proseku 2 gl., g. Mohorčič župan v Sežani 2 gl., g. I. G. 1 gl., g. Fr. C. 1 gl., g. I. Valenčič 1 gl., g. Jak. Klemenc 1 gl., g. Delena 1 gl., g. Obersnú 1 gl., g. I. M. Purič 1 gl., g. Fr. Nadališek 1 gl., g. I. Warto 1 gl. — Prosimo dalje!

Učiteljem in učiteljicam sežansko-komenskega okraja. Visoko c. kr. namestništvo v Trstu je z odlokom od dné 11. decembra 1880 št. 16734 pravila „sežansko-komenskega učiteljskega društva" potrditi blagovolilo, in to vsled §. 9. postave od 15. nov. 1867 št. 134 drž. zakonika. Dan in kraj prih. zborovanja se naznani ob svojem času.

Komen, 18. decembra 1880.

Anton Leban, nadučitelj.

Iz Doline se nam piše: Tukajšni učitelj g. And. Vrtovec predava v čitalnici, kakor je uže nekoliko časa Vaš cenjeni list poročal, 2 krat na teden avstrijsko zgodovino, zemljepisje, slovensko literaturo in o umnem kmetijstvu.

V nedeljo 12. t. m. je nastopil prvikrat v kmetijstvu. Čitalnica je bila polna poslušalcev. Sè živimi barvami je govornik slikal napake kmetove ter jih navduševal za umno kmetijstvo. Govornik, kakor se je sam izrazil, predava baje po spisih in praktičnej metodi g. Josipa Kristana, c. kr. prof. na koperskem izobraževališču.

Šolska mladina trirazredne šole v Dolini napravi zadnji četrtek tega leta otroško veselico. Vstop je prost, sprejemali se bodo milodari za ubogo tukajšno šolsko mladino. Ker je namen blag, vljudno vabi k obilni vdeležbi.

Vodstvo.

Telesna varnost. Tržaški mestni magistrat v razglasih, nabitih po voglih, opominja, da ne sme nobeden postavljati na okna in pomoli cvetic in zelišč v posodah. Redarstvo ima ukaz strogo paziti na to. Kedor bi se pregrešil zoper ta opomin, kaznoval se bo po §. 426 kazenskega zakonika.

Kako bi se v Trstu lahonstvu in rovarstvu v okom prišlo V Trstu in sploh po vsej Primorskej bile so razmere take, da je vlada sama sebi vejo sekala, na kterej je stala. Po sili se je zapravljalo avstrijsko domoljubje pri Slovencih in samopašno se je preziral naš narod, državi in vladi na veliko škodo, laškej stranki pa na korist. Slovenci v Trstu smo bili do nekaj časa le neko posebno pleme, zaničevano in sramočeno, kakor da ne bi bili nikdar imeli nikakošne pravice svojega obstanka. Ubogi naš narod do grla v ptujstvo zakopan, životaril je leta in leta in le čuditi se moremo, da mu ni izpihnola lahonska sapa pod vladnim zaščitom narodnosti zublja.

Pogostoma se čujejo v Trstu rovarski škandali; ako bi vse priobčeno bilo, kar počenja lahonska svojat, strmel bi svet. Policija ima vedno polne roke irredentovskih opravil, pa kaj vse to pomaga? po tem potu se ne pogasi ogenj, le voda more zamoriti žrjavico. Dajte nam narodne šole, kliče naš narod v Trstu in okolici, da se bode mogel izobraževati v domačem jeziku, potem izgubi svojo moč lahonstvo sčasoma samo po sebi; ko se neha polaščevanje, izgubi netilo ter pogasne laški ogenj.

Laška kultura. „Giornale di Udine" razliva v članku „Pasaggio di Croati" staro jezo na Hrvate prav žaljivo in zaničljivo, omenja namreč, da mnogo Hrvatov preko Vidma v Italijo hodi, popisuje, kako so oblečeni in kako so debeli, ter da spé vsi vkup stisneni. Nazadnje pravi, da bi najboljše bilo, ako se na kosce razsekajo in speko; za hrvatske prasce naj bi Italijani hvaležni bili, da si morejo palento beliti. Da bi tako dobro na Laškem bilo, ne bi vsako leto na tisoče Lahov poplavilo Avstrije, kder si kruha iščejo, pa jih nobeden ne žali i zaničuje, tudi Hrvat ne, ampak prav ta jim mnogo zaslužka daje.

Zasluženo častno meščanstvo. Zadnjo saboto je izvolila nemškutarska večina ljubljanskega mestnega zastopa dr. viteza Kalteneggerja za častnega meščana. Mi te časti gosp vitezu prav nič ne zavidamo, še želeli bi, da bi sedanja večina ljubljanskega mestnega sveta izvolila za častne ude vse one ptujce, ki so prišli na Kranjsko želod sejati, da bi le potem k malu šli za gosp. Kalteneggerjem. — In pojdejo, to vero imamo v Boga!

Južno železnico je primoral finančni minister, dr. Dunajevski, da bo v prihodnje plačevala $2\frac{1}{2}$ milijona dohodkinega davka. Ta železnica je bila pod poprejšnjimi centralističnimi ministri država v državi, samooblastna; kar je ona hotela, to je moral storiti minister. Dunajevski pa jej je pokazal — rogé ter s tem razodel, da je mož, kakoršnih treba na ministerskih stolih.

Slovencem, ki zahajajo v Trst in iščejo domačega društva, naznanjamo, da se tako domače večje društvo nahaja vsak večer v gostilni „al cervo" (k jelenu) na „Veduti Romani", kamor tudi navadno zahajajo trgovci z lesom. V tej gostilni je navadno zdravo in dobro vino, jedače so izvrstne, pa vse to po primerno nizki ceni; tudi se tam dobé jako snažne sobe, pa za polovico ceneje, nego v hotelih. — Domači k domačim.

Volitve v kupčijsko in obrtniško zborniko na Krasnjskem. Volitvena komjsija za nove volitve v kupčijsko in obrtnijsko zbornico je po nje sestavljeni imenik volilcev razpoložila v Ljubljani v pisarni mestnega magistrata, — po deželi pa v cesarskiih davkarijah (le za velike fabrikante in rudarje pa pri okrajnih glavarstvih). Razpoložila je pa te imenike zato, da jih vsak, kdor meni, da ima kot trgovec (kupec) ali kot obrtnik (rokodelec) pravico voliti, pregleda: ali je vpisan ali ne, in pa ali je v pravi razdelek (kupčijski ali obrtnijski) uvrščen V Ljubljani ima vsak kupec pravico voliti, kdor vsaj 10 gold 50 kr. za patent brez priklad plačuje, na deželi pa 8 gld. 40 kr., — v obrtnijskem razdelku pa volijo vsi obrtniki, fabrikantje, trgovci in kramarji, ki plačujejo vsaj 4 gold. 20 kr. brez priklad za svoj patent. Kdor ni v imenik vpisan ali ni uvrščen v pravi razdelek, ima pravico se pritožiti, pa mora to pritožbo *zadnji čas do vštetega 26. dne tega meseca* volitveni komisiji poslati. Naj tedaj nihče ne zamudi do tega časa stopiti v pisarnico mestnega magistrata v Ljubljani ali na deželi v pisarnico dotične davkarije in če napako najde, pritožbo vložiti. — Te volitve so sila važne v kupčijskem in obrtnijskem, pa tudi v narodnem in političnem obziru, kajti kupčijska zbornica pošilja dva zastopnika v deželni zbor. Zato naj nihče ne zanemari teh 12 dni, da si tako zagotovi tako važno volilno pravico, — zato naj pa tudi vsak inteligentni rodoljub, če tudi sam ni volilec, vso pozornost obrne na to, da znani mu kupci ali obrtniki ne zanemarijo svoje dolžnosti. *(Novice).*

Iz Brezovice smo prejeli dopis, v katerem se toži, da se cerkveno petje tam zelo zanemarja i da je prišlo uže do tega, da so v adventnem času maše brez petja. Dopisnik omenja tudi nekaterih druzih napak, ki se godé v cerkvi. — Naj bi tedaj tisti, v katerih področje spada ta zadeva, po moči skrbeli za Božjo čast, ako res ni vse tako, kakor bi imelo biti.

Pravila citrarskega društva, o katerem smo uže govorili, potrdilo je deželno namestništvo.

RAZNE STVARI.

16 bosenskih bogoslovcev, ki so se učili v Ostrogonu na Ogerskem, stopilo je iz semeniśča. Poslali so ogerskemu višjemu škofu Simoru pismo, v katerem tožijo, da so izstopili zarad slabe postrežbe in vednega zaničevanja od vodstva in madjarskih bogoslovcev; v tem pismu mu tudi poročajo, da se več ne vrnejo. — Slovanski bogoslovci naj se goje na slovanskih semeniščih, ne pa na madjarskih, saj Madjari vendar Bosne ne pomadjarijo.

Tržno poročilo.

Sploh tožijo trgovci o slabih poslih in resnica je, da je bilo lansko leto dosti več posla v tem času, nego letos.

Kava — je bila močno zanemarjena, cene so šle tako nizko, da uže dolgo nijso bile tako slabe, kupila se je kava Rio te dni celó pod f. 60 in najlepša je stala f. 83.— Vsled tega so padle cene tudi najfinejših vrst, kakor so Ceylon, Java in druge. — Ceylon plant. velja denes od f. 98 do f. 110.—, Java f. 85 do f. 92.—. A došla so poročila iz Amerike, da so cene tam postale trdneje in vsled tega utegnejo tudi tukaj sopet zboljšati se, ter mogoče celò zdatno poskočiti; — zatorej je pa zdaj za nakup jako ugoden položaj.

Olje — se zdaj kupuje po jako nizkih cenah, katere cene utegneje ostati, ali še nižje postati, ker oljka se je letos povsod prav dobro sponesla Fino in najfinejše namizno olje stane denes f. 55 do f. 66.—, dalmatinsko f. 38 do f. 40.—, grško f. 37 do f. 41.—

Sadje — vedno po visokih cenah, akoprem je kupčija s tem blagom jako mlahova. Sultanina velja od f. 35 do f. 40.—, cvebe f. 28 do f. 30.—, opaša f. 22 do f. 25.—, fige f. 18.—, rožiči f. 7 do f. 9.—

Riž — italijanski še vedno po visokih cenah in stane denes f. 23.—; riž Rangoon od f. $14\frac{3}{4}$ do f. $15\frac{3}{4}$.

Špeh in mast. — Cene tega blaga so postale nizke in se še vedno pomikajo nazaj, ker blaga je zdaj tukaj dosti, a malo kupcev. Denes velja mast f. $56\frac{1}{2}$ do f. 58, špeh po debelosti f. 54 do f. 60.—

Petrolej. — Cene tega blaga se vedno pomikajo od f. 12 do f. 13.—, ako pride kaj več blaga, padajo hitro na f. 12; če pa nij ladij s petrolijem, pa cene sopet hitro zrastejo na f. 13 in čez. To bo menda skoz vso zimo trajalo, ako ne pritisne burja, v katerem slučaju utegnemo iti tudi čez to ceno.

Domači pridelki. — Fižolova kupčija je popolnoma v nič prišla, rudeči velja f. 11 do f. $11\frac{1}{4}$, bohinec f. $12\frac{3}{4}$ do f. 13.—, beli f. 11, zeleni f. $11\frac{1}{2}$, mešani f. $8\frac{1}{2}$ do f. 9.— Maslo stane f. 75 do f. 77.—, korun f. 3.—

Les — popolnoma brez vprašanja, jako slaba kupčija, ker manka naročb.

Dunajska Borsa

dne 21. decembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	72	gld.	90	k
Enotni državni dolg v srebru	73	„	75	„
Zlata renta	87	„	65	„
1860, državni zajem	131	„	—	„
Delnice narodne banke	814	„	—	„
Kreditne delnice	287	„	20	„
London 10 lir sterlin	117	„	85	„
Srebro	—	„	—	„
Napoleoni	9	„	37	„
C. kr. cekini	5	„	61	„
100 državnih mark	58	„	15	„

Listnica uredništva.

Poročilo o glavnem zboru del. društva prihodnjič. Došlo nam je prepozno.

Državni zajem z loterijo od l. 1864.

1. decembra 1880 so bile izžrebane te le serije:

311, 1069, 1332, 1601, 1669, 1685, 2036, 2234, 2255, 2401, 2534, 3084, 3810, 3886.

Dobile so:

Serije	Štev.	Gold.	Serije	Štev.	Gold.
311	73	500	2255	11	400
1069	10	500		14	**5,000**
	30	**1,000**		19	500
	49	500		89	400
	67	400		95	400
	71	400		96	**1.000**
1332	7	400		99	40
	11	500	2401	21	500
	14	500		48	**2,000**
	90	400	2534	2	400
	100	500		28	**1,000**
1601	20	**5,000**		61	500
	73	400		76	400
1669	81	500	3084	80	**10,000**
	91	500		89	400
1685	5	**2,000**	3810	33	400
	18	**1,000**		41	400
	54	400		49	**200.000**
	68	500		91	**15,000**
2036	12	400		100	500
	16	500	3886	7	400
	63	**2,000**		27	400
	71	**1,000**		32	400
2234	88	**20,000**		97	400
	90	500			

Vse druge, v zgoraj navedenih serijah neomenjene številke so dobile po 200 gld.

Izplačevali se bodo dobitki od 1. marcija 1881 počenši pri glavnej denarnici za državni dolg na Dunaji.

Prvo prihodnje žrebanje bo 1. marcija 1881.

Ogerski zajem od leta 1870.

15. decembra so se v Peštu izžrebale te le serije:

463, 567, 988, 1034, 1498, 1549, 1789, 1807, 2333, 2395, 2611, 2767, 2815, 2847, 3174, 3349, 3421, 3514, 3535, 3726, 4072, 4100, 4120, 4193, 4369, 4530, 4663, 4745, 4828, 5359, 5419, 5645.

Dobile so:

Serije	Štev.	Gold.	Serije	Štev.	Gold.
463	12	500	3514	26	**1,000**
	32	**1,000**	3535	—	—
867	—	—	3726	—	—
988	7	**1,000**	4072	—	—
1034	—	—	4100	8	500
1498	—	—		12	**120,000**
1549	28	500	4120	—	—
	29	**12,000**	4193	—	—
1789	2	500	4369	30	500
	33	500	4530	34	500
1807	10	500		46	500
2333	23	**5,000**	4663	44	500
2395	13	500	4746	—	—
	29	500	4828	—	—
2611	—	—	5359	—	—
2767	—	—	5419	9	500
2815	—	—		19	500
2847	—	—		21	500
3174	31	500		45	500
3349	—	—	5645	46	500
3421	—	—		47	**1,000**

Vse druge, v zgoraj navedenih serijah neomenjene številke, dobile so po 140 gld.

Dobitki se bodo izplačevali od 15. junija 1881 počenši.

Prvo prihodnje žrebanje bo 15. aprila 1881.

Javne dražbe.

V Rovinju, posestvo Mihe Štokoviča iz Kulj cenitev 339 gl. 20. decembra 1880, 20. januarja in 24. februarja 1881, od 9. do 12. ure.

V Voloski, Matije Maljavca hiša in posestvo, cenitev 648 gl. 18. decembra 1880, 19. januarja, 19. februarja 1880, od 9. do 12. ure.

V Ajdovščini, posestvo Petra Perolja, cenitev 684 gl. 21. decembra 1880, 21. januarja in 21. februarja 1881, od 9. do 12. ure.

V Kanalu, posestvo Štefana Sbogarja iz Drage, cenitev 2240 gl. 8. januarja, 5. februarja in 5. marcija 1881, od 9. do 12. ure.

V Trstu, posestvo št. T. 147 v Barkovljah Tereze, Katarine, Karoline, Adelajne, Amalije, Ivana, Jušta, Štefana, Ide in Antona Conte, cenitev 9829 gl. 21. januarja, 22. februarja in 21. marcija 1881, od 11. do 12. ure in sicer pri tretji dražbi po vsakej ceni: vložiti je treba 10 od 100.

V Kopru, posestvo Ivana Giurese, cenitev 1013 gl. 7. januarja, 9. februarja in 11. marcija 1881, od 9. do 12. ure.

V Rovinju, posestvo Antona Dapirana, cenitev 1040 gl. 7. januarja, 9. februarja in 11. marcija 1881, od 9. do 12. ure.

Vabilo na naročbo.

„KRES“.

Leposloven in znanstven list,

Sodelovanjem gosp. prof. dr. Greg. *Kreka* in gosp. župnika Dav. *Trstenjaka*, ureduje dr. Jakob *Sket*, c. kr. gimn. prof. v Celovci

Tiska, izdaja in založuje tiskarna družbe sv. Mohora.

Velja na leto 4 gold., in se tudi lahko po zvezkih à 40 kr. v knjigarnah kupuje.

Perva številka, ki v kratkem na svetlo pride, prinese iz spretnih peres sledeče članke:

1. V dan 1. januarja 1881 (pesen). — 2. Pomladanski vetrovi. (Povest iz časov francoskih vojsk) — 3. Reka in serce. (Novela). — 4. Zdravniški poskus. (Humoreska). — 5. Popotne opazke. — 6. Povstanek godbe in njeno delovanje na ljudi in živali. — 7. Narodno blago — Dr. Ljudevit Gaj in ilirska ideja. — 9. Doneski k filozofičnej terminologiji. 10. Kres — 11. Zgodovinske ertice v nekdanji provinciji: Windischgraz. — 12. Drobnosti in dopisi.

Naročnina se naj pošilja na založništvo in opravništvo Kresovo, to je tiskarnici družbe sv. Mohora.

1—1 **Uredništvo in založništvo.**

Vino na prodaj

Via dell' Acquedotto št. II. 3-1

VELIKA ZALOGA

Poreškega vina

posebno izvrstno dobrega, pridelek iz nogradov dr. **Vergoletinija**, poreškega župana. Botilje raznega plemenitega vina.

Cene prav nizke

Tisoč in ena noč.

Pravljice iz jutrovih dežel

Bolj kratkočasnih in mikavnih povesti ni kmalo, kakor **Tisoč in ena noč**; dokaz temu, da so jih uže skoro vsi narodi v svojo literaturo sprejeli.

Vsak mesec izhajata dva snopiča v ličnem zavitku po 64 strani in eno podobo. Vse knjige bodo obsegale kakih 40 snopičev.

Cena snopiču **20** kr., po pošti **22** kr.

Abonira se pri *založniku J. Krajecu v Novomestu*, pa tudi po *vseh bukvarnah.*

Dobivajo se tudi 10-8

Spisi Krištof Šmida.

Dozdaj izšla 2 zvezka. Cena zvezku, posebno lično vezan **70**, trdo **40**, mehko **30** kr.

Prsni

Bomboni iz trpotca

(Spitzwegerich-Brust-Bonbons)

za ozdravljanje *pljučnih in prsnih bolezni, kašlja, hripavice, pirke in zasleženja sapnika.*

Nepreceniljiva rastlina, ktero nam ponuja priroda v blagor trpečega človeškega rodu, hrani v sebi do današnega dne nedajasneno skrivnost, vneti slezniei grla in sapnika urno in zdatno polajšanje daje, in tako ozdravljenje dotičnih organov naglo pospešuje. Ker pri našem izdelku damo poroštvo za čisto zmes trpotca s sladkorjem, prosimo, posebno paziti na našo po gosposki vpisano *varovalno marko* in na podpis na listku, ker le tak je pravi.

Viktor Schmidt in sinovi,

c. kr. fabrikanti, WIEN, IV. Alleegasse Nr. 48.

Cena ene škatljice 30 kr.

Se dobiva pristno samo v lekarnah: E. Leitenburg in C. Zanetti v Trstu, in C. Zanetti v Gorici. 150—4

CHIOCOCA LIKER

(Liquor Chiococae fortificans). (12-5

znanstveno preiskan, potrjen in od strokovnjakov priporočen kakor izvrstno neškodljivo dietetično

SREDSTVO

posebno za naglo in prijetno

OŽIVLJANJE

zbujenje in okrepljenje oslabljene moči in okrepljenje živcev; njegova moč čudovito in dobrodejno oživlja in spodbuja. Tudi je prav dobro zdravilo pri slabem prebavljanju, želodčnem kataru, krču, koliki, bljuvanju, zgagi, driski, glavoboli, bledici in zlatenici, trganju, in zlatej žili. Vse te bolezni naglo in gotovo ozdravlja **Chiococa liker**, in s tem dosežejo tudi tisti, ki ga rabijo, visoko in krepko starost, zato bi ga morala vsaka hiša imeti. On je okusniši od najboljših likerov. Brez števila pohval in priznanj od visocih oseb imamo o izvrstnosti **Chiococa likera** ter jih radi vsakemu pokažemo. Cena butelje s podukom v šestih jezikih, kako se ima rabiti, 3 gld., za zavitek in poštnino 20 kr.

Glavna naprava in *zaloga: D. C. Chiodi*, lekarnar (zum Schutzengel), in zapriženi c. k. sodniški kemikar na Dunaju, Währing, Herrengasse št. 26, kamor naj se vse pismene naročbe pošiljajo. Podružna zaloga: v Trstu; Foraboschi, lekarna (al Camello). Dobiva se tudi v vseh slovečih lekarnah doma in na ptujem 12—7

Slovencem, ki hodijo v Trst in tržaskim narodnjakom.

GOSTILNICA

ali 5—4

TRATTORIA ADELSBERG

nasproti kavane Bott, via Ghega, vlastnina vrlega Slovenca, ima izvrstna vina, bela in črna, ter pivo ceneje od drugod. Kuhinja je na dobrem glasu; kosilo: juha, meso in prikuha se dobi za 20 kr. Postrežba je točna.

Svoji k svojim, zlasti v Trstu.

Sploh znane izvrstne

Voščene sveče

iz garantiranea nepogvarjenega bučelnega voska pri

P. in R. SEEMANN-u

v LJUBLJANI. 11—6

Za božične praznike 1880,

pošilja dunajska tovorna zaloga igrač „zum **Ritter**“ na Dunaji Landstrasse št. 50 tele skupke in tako je kupovalcem v deželah mogoče primrna in lepa darila za božične praznike iz prve roke po fabriknej ceni dobivati. 3—7

Skupek po 2 gld, 20 kr. za deklice:

1 lepa kuhinjska oprava, 1 škatlja kovinske posode 1 lepo opravljena punica, 1 plavejoča punica s kadico 1 Fröbova dolgočasna igra, 1 lepa igra domino, 1 knjižica s pomalanimi podobami, 1 nož in vilice za otroke, 1 lopta z muziko, 1 kovinska pečno orodje, 1 kovinska hranilnica s zaporom, 1 skočna čarovna igra, zelo lepa šivalnica **zastonj**.

Posamezne novosti:

- 1 železnica z uro 2 gld. 80 kr.
- 1 vojaška oprava: sablja puška, čaka, boben, trobenta, telečjak, vse skupaj 3 gld. 50 kr.
- 1 sobana s krasnim pohišjem 3 gld. 50 kr.
- 1 gledišče z okrasjem in figurami 2 gld. 50 kr.
- 1 glasovir, dobro ubran, sposoben za poduk 3 gld. 50 kr. do 6 gld
- 1 muzika z 2 arijama, prav fina 3 gld. 50 kr
- 1 punica, ki vika papa in mama 2 gld 25 kr.
- 1 posodje iz porcelana za čaj ali kavo, zelo krasno 1 gld. 50 kr. do 3 gld.
- 1 trdnjava s kanonam in vojaki, krasno delo od 2 gld. 50 kr. do 10 gld.
- 1 popolna kuhinja s kuhinjsko posodo iz kovine 3 gld.

Razen tega so vse navadne igrače v bogatem zboru v zalogi.

Punice se oblačijo v vsakovrstne nošo v 24 urah.

Skupek po 2 gld. 50 kr. za fantiče:

1 mehanično gledišče, 1 smešni čevljarček, ki sam dela, 1 čudezni slavec, 1 klarinet, 1 škatlja vojakov, 1 najnovejša japaneška igra (zelo smešna) 1 orijentalska barvomena, 1 velociped s tečajem, 1 ura s zvonilom, 1 dolgočasna igra, 1 zanimiva knjiga s podobami, 1 smešna glava, ki se smeje in joka, 1 harmonika, 1 najnovejši samokres s zračnim pritiskom, 1 čudezna tica, zelo lepa, 1 zanimivo smešilo za **priklado**.

Skupek po 4 gld. 50 kr. za deklice in fantiče.

- 1 krasna pisnica
- 1 krasen glasovir, dobro ubran,
- 1 velika švicarska stavbenica,
- 1 izba ali soba s pohišjem,
- 1 krasno opravljena punica,
- 1 orijentalska igra z barvami,
- 1 knjiga s pravljicami in krasnimi podobami,
- 1 gledišče z okrasjem in figurami,
- 1 ognjišče,
- 1 ura, ki gre, z verižico,
- 1 svetovni atlas, sposoben za poduk,
- 1 mehanična kača klopotuša,
- 1 igra tombola z 2) dobički,
- 1 fizikalična igra z barvami,
- 20 aromatičnih sveč,
- 20 krasnih svečnikov,
- 20 nališpov za božično drevo.

Spielwaaren-Fabriks-Niederlage „zum Ritter“, Wien, Landstrasse, Haupfstrsse Nr. 50.

LE ENKRAT

se ponuja tako dobra prilika, da se more izvrstna ura za **Polovico** cene kupiti.

VELIKA RAZPRODAJA.

Po vsej Evropi nastale politiške razmere se tudi Švica niso ognole i zato se je mnogo delavcev izselilo, vsled česar se rušijo tudi fabrike. Tako je i prva najznamenitiša urarnica, katero mi zastopamo, zdaj zaprta i nam poverjena razprodaja njenih izdelkov. Tako imenovane Waschington žepne ure so najboljše ure na svetu, izvenredno krasno vrezljane i vezene i po amerikanskem sestavu napravljene.

Vse ure so na sekunde repasirane i mi dajemo poroštvo za vsako uro na 5 let.

Za dokaz gotovega poroštva i stroge solidnosti se s tem javno obvezujemo, da hočemo vsako uro, ki ni po volji, nazaj vzeti i zamenjati.

1000 žepnih remontoir ur, navijajo se brez ključa, s stalnim zaklopcem, izvenredno točno na sekunde regulirane, razen tega po novem načinu elektrogalvaniški pozlačene, z verižico, medaljonom itd. popoprej gold. 25, zdaj ena le po 10 gdld. 20 kr.

1000 krasnih ur na kotvo iz srebro-nikla, na 15 rubinih, z emajlirranim kazalom, za sekunde, kristalnim plošnatim steklom, poprej gold. 21, zdaj ena le gold. 7.25, vse na sekunde repasirane.

1000 ur na vreteno, z izrezanim zaklopcem iz srebronikla, kristalnim plošnatim steklom, na 8 rubinih, najnatanjčniše repasirane, z verižico, medaljonom i žametnim etuisom, poprej gold. 15, zdaj ena le gold. 5.60.

1000 ur na kotvo, iz čistega 13 lotnega srebra, po c. k. puncovnem uredu pregledane, na 15 rubinih, razen tega električno pozlačene, najnatanjčniše regulirane. Te ure so poprej stale 27 gold., zdaj pa stoje le gold. 13.40.

1000 Vashington remontoir žepnih ur iz pravega 13 l teškega srebra, po c. k. puncovnem uredu pregledane. Poroštvo se daje, da so najtočniše na sekunde repasirane, notranja sestava je iz nikla i teh ur ni treba nikoli popravljati. Taka ura je veljala poprej gold. 35, zdaj pa se dobiva za neverjetno ceno 16 gold Razen tega se dobiva z uro vred zastonj verižica, medaljon, etui iz žameta i ključ.

1000 pravih zlatih ur za gospé, na 10 rubinih, prej 40 gold., zdaj 20 gold.

1000 remontoit ur iz pravega zlata za gospode ali gospé, prej 100 gold., zdaj 40 gold.

650 ur za zid z najlepšim emajliranim okvirom in bitnim kladivom, popvej 6 gold. 75 kr.

650 ur budilnic z udarcem, ki prav dodro tolče, najnatanjčniše regulirane, tudi pripravne za mizne pisače; poprej 12 gold., zdaj le 4 gold. 80 kr.

650 ur z nihalom v najlepše izdelanej visokej gotiškej omarici, navijajo se vsacih 8 dni, najtočniše na čas regulirane, izvenredno lepe i krasne.— Ker ima taka ura še po 10 let dvojno vrednost, ne imela bi se v nobenej hiši pogrešati, posebno ker je taka res krasota sobi. Take ure so doprej veljale po 35 gold., zdaj pa izjemno le 15 gold. 75 kr.

Kadar se naročujeje ure z nihalom, treba je priložiti zagotovščino.

Napis: 6—2

RAZPRODAJA UR

urarnice Ph. FROMMA

Dunaj,

Rothenthurmstrasse, št. 9, partere.

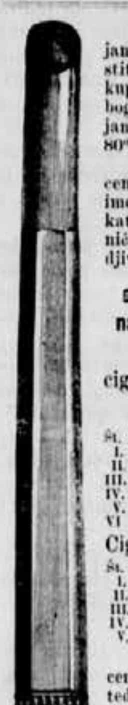

Dediči Karasinskih jantarskih nahajališč čestitajo si naznanjati svojim kupovalcem, da so vsled bogatih najdeb v svojih jamah ceno jantarja za 80% znižali.

S to čudovito nizko ceno upajo ohraniti dobro ime naravnemu jantarju, kateremu ga spodkupujejo nič vredne i zdravju škodjive ponaredbe, - Cene iz

garantiranega

naravnega jantarja

izdelanih

cigarnih - cevk, močnih,

v krasnih okvirih.

Št.	Cnt.		gld.		gld.
I.	12 dolge	poprej	30,	zdaj le	5.—
II.	10	„	16	„	4.—
III.	9	„	12	„	3.—
IV.	8	„	10	„	2 50
V.	7	„	8	„	2.—
VI	6	„	6	„	1.—

Cigarne - cevke, tanjke

Št.	Cnt.		gld.		gld
I.	10 dolge	poprej	15,	zdaj le	3.—
II.	9	„	10	„	2 50
III.	8	„	8	„	2.—
IV.	7	„	6	„	1.80
V.	6	„	5	„	1.50

Za zgoraj omenjene cene smo odgovorni štiri tedne od dneva tega oznanila, pridržujemo pa si, da utegnemo potem cene povišati

Naroča naj ce pri našem pooblaščencu gosp.

W. Henn na Dunaji,

X. Bez., Dampfgasse št 11. 6—6

Naravna velikost 10 Cent. dolge cigarne-cevke.

Pošiljatve se vrše proti poslani naročnini ali povzetji.

Lastnik, društvo „EDINOST“, — Izdatelj in odgovorni urednik: ANTON ŠLUNDER.

Tisk. Sinov K. Amati v Trstu.